

ประชาธิปไตยกับการศึกษา

✽ บัญญัติ ชวนแหกล

ประเทศใดก็ตามที่นำระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไปใช้ ควรดูพื้นฐานของประชากรของประเทศเป็นสำคัญ พื้นฐานที่สำคัญคือการศึกษาระดับประถมศึกษาและอาชีพของประชากร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านคงจะคำนึงถึงข้อนี้ จึงจะลออกการพระราชทานธรรมนูญให้ประชาชนร่างเอาไว้ แต่มีกุุ่มคนใจร้อนรีบแย่งมาขึ้นให้ประชาชน ก่อนที่เขาพร้อมจะรับระบอบนั้น

ประเทศที่ประชากรมีการศึกษาดี มีอาชีพ

จึงประสบความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการศึกษาทำให้คนมีความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงวิจารณ์ เป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย คิดกันคว้าเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย ทั้งของตนเองและผู้อื่น หรือจะเรียกว่าเป็นคนที่ได้ฝึกดีแล้ว จึงพูดกันรู้เรื่อง ทำงานกันเป็นหมู่เป็นพวก มีความกลมเกลียว ลงทุนลงแรงทำงานใหญ่ ๆ ได้ รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักฟังความคิดเห็น

ประเทศใดคนส่วนมากคือการศึกษา หรือ
ไว้การศึกษา ทั้งไม่มี ความรู้ ใน เรื่องอาชีพ ของตน
หรือว่างงานมาก แต่มีประชาชนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็น
ชนกลุ่มน้อยได้รับการศึกษาดี มีความรู้ ความ
สามารถ ชนกลุ่มนี้จะเป็นนักฉวยโอกาส คอยแต่
จะใช้ความรู้ ความสามารถของตนแสวงหาอำนาจ
อาบโภยผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง โดย
วิธีการต่าง ๆ ที่คนคือการศึกษาหรือไว้การ
ศึกษาตามไม่ทัน ในประเทศดังกล่าว จะมีการ
ทุจริต ตีคสนับน ล้อโกง คอรัปชั่นกันเกือบทุก
วงการ หน่วยงาน มักจะมีผู้มีอิทธิพล มีโจรผู้ร้าย
ชุกชุม ผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลจะตั้งตนเป็นหัว-
หน้านำคนคือการศึกษา คนคือการศึกษามักจะ
ตกเป็นเครื่องมือของผู้นำเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว หรือ
ยินดีเข้าเป็นเครื่องมือหรือสมน เพราะเห็นแก่เงิน
จ้าง เหี้ยมลอ พวกชนกลุ่มน้อยปัญญาชน จะตั้ง
ตนเป็นพวกศักดินา สร้างสมทั้งบารมีทรัพย์สินสมบัติ
บนหยาดเหงื่อของคนจน คนคือความรู้ โดยการ
ซุกตัว ชูเชื้อ และบางครั้งโดยการทุจริตต่อหน้าที่
การงาน พวกชนกลุ่มนี้ ระวังอยู่เสมอว่า อนาคต
พวกเขาไม่แน่นอน นำชนจึงรีบตักตวงให้ตนเอง
ให้ญาติพี่น้อง พรรคพวก เอาไว้เลี้ยงชีวิตชั่วลูก
หลาน เมื่อถึงคราวต้องตกจากอำนาจ เพราะมีชน
ชนปัญญาชนอื่นมาแย่งอำนาจไป

เพื่อที่จะยังความมีอำนาจ มีอิทธิพลให้อยู่
นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ พวกปัญญาชนกลุ่มน้อย
จะอ้างเหตุผลต่าง ๆ นานา ที่จะกีดกันการขยาย
ตัวของการศึกษาออกไปให้ทั่วประเทศ พยายาม
หันเหความสนใจของสำนักงบประมาณ ของแผ่น
ดินไปทางค้ำอื่น เพราะเขากลัวว่า เมื่อคนส่วน
มากได้รับการศึกษาดี มีความรู้ดี จะกลายเป็นชน
ชั้นกลาง หัวแข็ง พุคมาก วิจารณเ้มาก ปกครอง
ยาก และอาจจะนำความเน่าเฟะของพวกตนออก
ไปตีแผ่ นำความหายนะมาสู่พวกเขาอาจเป็นได้
เขาจึงพยายามกีดกันการขยายตัวของการศึกษา ให้
พัฒนาได้เฉพาะที่เขาเห็นไม่เป็นอันตราย จะสังเกต
เห็นได้ชัดว่าพวกนี้ไม่ทุ่มเทเพื่อการศึกษาของชาติ
จะพัฒนาการศึกษาเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ ที่พวก
เขามีอิทธิพล มีผลประโยชน์ เมืองเล็ก ๆ หรือ
ชนบทที่อยู่ปลายกิ่ง จะได้รับการพัฒนาการศึกษา
น้อยที่สุด พวกปัญญาชนกลุ่มน้อยนี้ไม่ชอบการ
ปกครองประชาธิปไตย เพราะพวกตนหรือตน
เองถูกโจมตีทุกครั้งเมื่อมีระบอบการ ปกครองแบบ
ประชาธิปไตยเกิดขึ้น และอีกอย่างหนึ่งการแสวง
หาอำนาจและประโยชน์ย่อมนลตลง หรืออาจไม่ได้
เลย ศัตรูร้ายกาจของชนกลุ่มนี้ คือ นักศึกษา
หรือบัณฑิตที่จบใหม่ ๆ ยังมีอุดมการณ์อยู่ เขาจึง
มักอยู่ช่วยต่อการกระทำของนักศึกษา และ
บัณฑิตใหม่เพื่อเอาตัวรอด และต้องการครอง
อำนาจอิทธิพล

ประเทศใดมีประชากรส่วนมากไว้กวดึกษา หรือค้อยความรู๊ ประเทศนั้นจาพบกับปัญหา "คน ความเพื่อน" คือไม่เป็นตัวของตัวเอง หลงเชื่อ ง่าย ถูกหลอก ถูกยู่ให้ทำอะไรได้ง่าย ๆ ตัวอย่าง ประชากรเมืองไทย ถูกคอมมิวนิสต์หลอกไปทำ งานบนเขาในป่า ไทยให้สัญญาอย่างโน้นอย่างนี้ ด้วยวาจา คนก็หลงเชื่อ เชื่อโดยไม่มีเหตุผล เช่น คอมมิวนิสต์บอกว่า ถ้าเข้าเป็นพวกเขาต่อต้าน รัฐบาล เมื่อลั้มรัฐบาลสำเร็จแล้ว เขาจะตั้ง ให้เป็นนายพัน นายพล เป็นต้น ผู้ไว้การศึกษา เหล่านั้นเชื่อว่าคงจะได้เป็นจริง ๆ จึงเข้าร่วมโดย มิได้คิดสักนิดเลยว่า คนขนาดเขาไม่มีความรู๊ หรือ มีความรู๊ขนาดนั้น จะเป็นนายพัน นายพลได้อย่างไร กัน เขามิได้คิดให้รอบคอบ เพราะขาดความรู๊ ขาดการศึกษา ส่วนประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ ใต้รับการศึกษาก็ เช่น อังกฤษ อเมริกา เขาไม่มี กฎหมายคอมมิวนิสต์ หรือห้ามตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นในประเทศ เพราะรัฐบาลเขาเชื่อว่า ประชากรเขามีความคิด มีเหตุผล และประชาธิปไตย ต้องดีกว่าคอมมิวนิสต์ แต่ประเทศที่ประชากรส่วน ใหญ่ค้อยการศึกษา หรือรัฐบาลไม่เชื่อหรือมั่นใจ ผลผลิตของการศึกษาของประเทศ มักจะออก กฎหมายห้ามตั้งพรรคการเมืองคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้ เพราะลัทธิคอมมิวนิสต์ มีวิธีการโฆษณาชวนเชื่อ ใต้ดี และใช้กลหลอกลวงประชาชนใต้ดีกว่า รัฐบาล ถ้าปล่อยไว้คนคงหลงเข้าเป็นพวกคอม-

มิวนิสต์หมด

การเชื่อและหลงโดยไม่มีเหตุผลของคนค้อย การศึกษานั้น นับเป็นอันตรายต่อระบอบประชา ธิปไตยเป็นอย่างมาก รัฐบาลที่เลือกตั้งมาจาก ประชากรของ เมืองไทย ต้องถูก ทหารเชิญ ลงจาก เวทีครึ่งท่แล้ว ๆ เพราะความหลงเชื่อของชาวบ้าน ที่ไว้การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ตัวการที่สำคัญ คือ ผู้แทนราษฎร คือใช้วิธีหาเสียง ให้สัญญาหลอก ลวงแบบเดียวกับคอมมิวนิสต์ สัญญาจะให้โน้นให้ นี้ ทำโน้นทำนี้ให้ชาวบ้าน แจกของ แจกเงิน เมื่อได้รับเลือกเข้าไปแล้ว มิได้ทำอะไรเลย แต่ไป กอบโกย ก่อกวน เลื่อนเป็นชนชั้นศักดินากลุ่ม น้อย เกาะกินเลือดเนื้อของคนบ้านนอกไว้การ ศึกษาก็เคยถูกหลอก และทุจริตกอบโกยผลประโยชน์ของรัฐเข้าตนเอง พวกพ้อง ซึ่งก็จัดเป็น ลั้ตารวิฎั้เหี้ยมคนกัน

ในสังคมประชาธิปไตย สมาชิกของสังคม จะต้องทำงานร่วมกัน ผิดกับสังคมคอมมิวนิสต์ รัฐเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ในระบอบประชา ธิปไตย สมาชิกของสังคมต้อง ลงหุ้น ลงทุนกัน ก่อตั้งโรงงาน ร้านค้า บริษัท สหกรณ์ หรือกลุ่ม ต่าง ๆ แต่ประชากรที่ไว้การศึกษา หรือรับการ ศึกษาน้อย ไม่สามารถจะรวมทุนกันทำกิจกรรม ร่วมกันได้ เช่นการตั้งสหกรณ์ต่าง ๆ กั้ การเข้า หุ้นเพื่อสร้างโรงงานกั้ ทั้งนี้เพราะพวกกันไม่รู้ เรื่อง ไม่เข้าใจ มองการณ์ในอนาคตไม่เห็น ตัว-

อย่าง การตั้งกลุ่มชานา มีสมัยหนึ่งนิยมตั้งกัน
ทั่วประเทศ ตั้งได้แต่เกาะกันไม่ติด เพราะไม่ไว้ใจ
กัน ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มส่วนมากมาจากปัญญาชน
กลุ่มน้อย มีความรู้ความฉลาดมากกว่าสมาชิกคน
อื่น จึงฉวยโอกาสกอบโกยผลประโยชน์ที่เกิดจาก
การรวมกลุ่มเข้าตนเอง ทั้งนี้เพราะสมาชิกของกลุ่ม
ขาดความรู้ ขาดการศึกษา ถ้าหากมีความรู้ มีการ
ศึกษาดี หัวหน้ากลุ่มคงไม่ฉวยโอกาสเช่นนั้น
เพราะเล่ห์เหลี่ยมอาจจะทันกัน ครั้นจะเลือก
หัวหน้ากลุ่มจากสมาชิกธรรมดาด้วยกัน ก็ขาด
ประสิทธิภาพ ขาดความรู้ ความคิด ขาดมนุษย
สัมพันธ์กับบุคคลภายนอก บุคคลในวงราชการที่
เกี่ยวข้องกับ งานคงไม่เดิน สรปว่าเสียเปรียบชนชั้น
ศักดินาตามเคย ถึงเขามีน้อยแต่เป็นยอดคน

จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือรากฐานอันสำคัญ
ยิ่งของสังคมนะระบอบประชาธิปไตย เพราะระบอบ
นี้สร้างขึ้นในสังคมที่คนส่วนใหญ่เคารพในเหตุผล
เคารพความคิดเห็นของคนอื่น ต้องใช้วิจาร์ญาณ
ในการตัดสินใจทำอะไร โดยใช้หลักวิชาความรู้
ประสิทธิภาพเป็นเครื่องประกอบ และสิ่งเหล่านี้
ย่อมเกิดจากการศึกษาแทบทั้งสิ้น การศึกษาจึง
เป็นฐานรองรับระบอบการปกครองแบบที่จำเป็น
ยิ่ง คนส่วนใหญ่ต้องได้รับการศึกษาดีพอสมควร
จึงจะเป็นฐานเป็นแกน เพราะถ้าจะมองเพียงผิว
เผินแล้ว สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมนะระ
บอบสาย มีแต่ความขัดแย้งกันตลอดเวลา เช่นเมื่อ

จะทำอะไรหรือมีปัญหาอะไรต้องนำเข้าประชุม ตก
เสียงกัน มีทั้งฝ่ายที่เห็นดีและไม่เห็นดี ใช้เวลา
สมอง และความคิด จึงจะตัดสินใจและเป็นผลออก
ออกมาได้ บางครั้งชนกลุ่มหนึ่งไม่พอใจอะไรขึ้น
มา ถ้อยบายเดินขบวนประท้วง ครุ่นน้อย ครุ่นใหญ่ไม่
พอใจศึกษาธิการอำเภอ เดินถ้อยบายไปรอบ ๆ
โรงเรียน ในอเมริกาจึงมีการประท้วงกันทุกวัน
แต่เมื่อมองให้ถึงแก่นแล้ว จะเห็นว่าแกนกลางยัง
เห็นขบวนนั้น นั่นคือคนส่วนใหญ่ไม่มีปฏิกริยา คน
ส่วนน้อยที่มีปฏิกริยาเปรียบเสมือน ลูกคลื่นเล็ก ๆ
บนผิวน้ำ ส่วนลึกของทะเลยังคงนิ่งสงบอยู่ ดังนั้น
เมื่อนักศึกษาประมาณ 200,000 คน ไปเดิน
ประท้วงประธานาธิบดีนิกสัน เรื่องสงครามเวียดนาม
ที่ทำเนียบขาว เมื่อ 2 ปีมาแล้ว ท่านประ
ธานาธิบดีนิกสันไม่ได้หวั่นสะกึ่งอะไรเลย ในเมื่อ
นักศึกษาในอเมริกาซึ่งมีเป็น 10 ล้านคน ไม่มี
ปฏิกริยาอะไรเลย จะเห็นได้ว่าระบอบประชาธิปไตย
ย่อมดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ ถ้าประชากร
ส่วนใหญ่ในระบอบนี้มีการศึกษาดี ถึงแม้จะมีการ
ขัดแย้งโต้เถียง เดินขบวนประท้วง ทั้งนี้เพราะ
ประชากรส่วนใหญ่หรือแกนของประชาธิปไตย ยัง
สงบ ไม่เคลื่อนไหว แต่ถ้าเมื่อใดแกนใหญ่เคลื่อนไหว
เมื่อนั้นผู้ปกครองหรือรัฐบาลควรพิจารณา
ตนเองได้ ระบอบประชาธิปไตยเช่นอเมริกา จึง
มีการหยั่งเสียงประชามติอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับปัญหาสำคัญ ๆ

การศึกษาที่ระบอบประชาธิปไตยควรจะเริ่มไปพร้อม ๆ กับที่บ้าน พ่อแม่ควรจะ เป็นพ่อแม่ในสังคมประชาธิปไตยด้วย แต่ประเทศในเอเชียยังติดขัดด้วยวัฒนธรรม ประเพณี ความเกรงใจ ความเคารพ ระบบอาวุโส อันนี้ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตยที่บ้านได้ยาก ยกเว้นพ่อแม่สมัยใหม่ ในเมืองไทยจึงเห็นว่าการศึกษา กับประชาธิปไตยควรจะเริ่มกันจริง ๆ ในโรงเรียน ถ้าไม่เริ่มในโรงเรียนแล้ว ก็ไม่ทราบว่าจะเริ่มฝึกการเป็นประชาธิปไตยกันที่ไหน

การศึกษาในโรงเรียนกับระบอบประชาธิปไตย ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในสังคมที่กำลัง เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น การสอน วิธีการสอนของครู กิจกรรมที่โรงเรียนจัด การปกครอง ระเบียบวินัยของโรงเรียนควรให้สอดคล้องกับการปกครองระบบนี้ การที่ครูสอนอย่างเดียวมิให้นักเรียนซักถาม หรือไม่ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนด้วยกัน การที่โรงเรียนมิให้นักเรียนมีสิทธิมีเสียงในเรื่องสวัสดิการ การปกครอง ระเบียบวินัยของโรงเรียนบ้าง นับว่าปิดหนทางการไปสู่ระบอบการปกครองดังกล่าว ครูควรฝึกให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นโดยมีเหตุผล ฝึกให้รู้จักฟังผู้อื่น รู้จักระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงานที่มอบให้ทำ รู้จักเคารพความคิดเห็นผู้อื่น รู้จักพูด รู้จักและฝึกการทำงานร่วมกัน

เป็นกลุ่ม การมีสถานนักเรียน เป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานปกครองตนเอง รับผิดชอบ และรู้จักทำงานกับเพื่อน ๆ สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนรู้จักการปกครองระบอบนี้มากขึ้น

ในระบอบประชาธิปไตย สมาชิกของสังคม จะต้องมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น John Dewey จึงให้คำจำกัดความของการศึกษาว่า Education is a social process คือการศึกษาเป็นขบวนการของสังคม การเรียนที่โรงเรียนต้องเกี่ยวข้องกับสังคมที่นักเรียนอยู่ วิชาที่เรียนต้องเป็นประโยชน์กับตัวนักเรียนทั้งด้านอาชีพ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อถือ สวัสดิภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบชีวิตของนักเรียนเองในสังคม จึงมีนักการศึกษาบางท่าน บอกว่า Education is life หลักสูตรหนังสือเรียน กิจกรรม วิธีการสอนของครูควรจะทันสมัย ซึ่งว่าด้วยชีวิตจริง ๆ ของนักเรียน มิใช่ให้นักเรียนเรียนอย่างหนึ่งที่โรงเรียน แต่เมื่อไปอยู่นอกโรงเรียนเจอชีวิตอีกแบบหนึ่ง การเรียนในโรงเรียนไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตการดำรงชีพอันแท้จริงของนักเรียนเลย เช่นนักเรียนทางภาคใต้เรียนวิธีปลูกลำไย แต่ตามธรรมชาติแล้ว ทางภาคใต้ปลูกลำไยไม่ได้ ทางโรงเรียนควรสอนเรื่องปลูกยางมากกว่า

วิชาและหลักสูตรในโรงเรียนปัจจุบัน ควรเป็นวิชาและหลักสูตรที่ว่าด้วยการปฏิบัติได้ เกี่ยวกับชีวิตประจำวันจริง ๆ ของนักเรียน มิใช่เรียน

ไว้เพียงเพื่อเป็นกัมภีร์เป็นเครื่องประทับ ในสังคม ประชาธิปไตย โรงเรียนควรเป็นโรงงานหนึ่งของ สังคมหรือชุมชนที่ผลิตวัตถุออกมา แต่ยังมีได้ ทดลองคุณภาพยังไม่สมบูรณ์แบบ เมื่อนำวัตถุนั้น ไปทดลอง ชุบ อบ ไคร เมียม หรืออะโรสติกแล้ว แต่ชนิดของวัตถุที่ผลิตตามโรงงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ ในชุมชนนั้น ๆ แล้ว จึงได้ชื่อว่าเป็นวัตถุสำเร็จ รูปตามที่ต้องการ คือว่าเมื่อโรงเรียนสอนวิชาใด ให้นักเรียนแล้ว นักเรียนควรจะไปหาความชำนาญ คือไปฝึกงานตามโรงรถ อยู่ซ่อมรถเร็ว โรงงาน อุตสาหกรรมต่าง ๆ ในชุมชนนั้น เมื่อจบหลักสูตร จริง ๆ แล้ว เขาก็มีความรู้ด้านอาชีพ ประสบ- การณ์ และความรู้พอจะประกอบอาชีพได้ โดยที่ โรงเรียนต้องมีโรงฝึกงานทุกสาขาวิชาชีพที่โรง- เรียนเปิดสอน ในชุมชนหนึ่งควรจัดเป็น School community โรงงานอุตสาหกรรม โรงงานต่าง ๆ เรือสวนไร่นาของเอกชนในชุมชนนั้น เป็นสถาน ที่ฝึกหัดของนักเรียนของโรงเรียนในชุมชน

สรุปว่างานของนักการศึกษา นักวิชาการ ผู้บริหารในระบอบประชาธิปไตย ควรทุ่มเทงบประมาณให้สมาชิกของสังคมได้รับการศึกษา และมี อาชีพให้มากที่สุด มิฉะนั้นสังคมประชาธิปไตยจะ ไปไม่รอด □

(ต่อจากหน้า ๕)

การทำงานและการให้เป็นเจตนารมณ์ รากฐานของประชาธิปไตย

ของการทำงานแม้จะได้ค่าจ้าง หรือไม่ได้ค่าจ้าง คือ โลกของการให้ ที่จะส่งผลความเท่าเทียมกันทาง เศรษฐกิจ ความเสมอภาคกันในด้านโอกาส มี ฐานะคล้าย ๆ กันในทางสังคม มีความทุกข์ ความ เหนื่อยยากร่วมกัน ตลอดจนเกิดความเข้าใจและ เห็นใจกัน อันจะเป็นปัจจัยผลักดันให้คนมีสันธิไม- ตรีประกอบแต่สิ่งที่ดีงามต่อกัน

ให้ไทยเราได้สาธยาย อธิปไตยของการให้ ไว้อย่างน่าฟัง และฟังไปปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงเจตนาร- มณ์ของประชาธิปไตยไว้ตั้งสี่ข้อ “พึงยึดใจคน โลกด้วยการให้สินทรัพย์ คนกระต้างด้วยการให้อัญชลีกรรม คนโง่งด้วยการให้ความตามใจ บัณฑิตด้วยการให้ความตามเป็นจริง” และ “พึงยึด ใจเพื่อนด้วยกเมให้ความดี ญาติด้วยการให้ความ เอื้อเฟื้อ สตรีและเจ้าด้วยการให้รางวัลและเกียรติยศ คนอื่น ๆ ด้วยการให้ความเคารพ”

ฉะนั้น การสร้างประชาธิปไตย คือการ ปลุกฝังเรื่องการทำงานที่จะก่อประโยชน์ให้กับผู้อื่น เพื่อการสร้างเศรษฐกิจ และสัมพันธ์ไมตรีของประ- ชาชนในสังคม เมื่อเราอยากได้ประชาธิปไตย อยากมีอำนาจ เราต้องเริ่มต้นที่การให้ เพราะ การให้เป็นการทำงานแบบง่ายที่สุด และใช้ทุน น้อยที่สุดแต่ให้ผลมากที่สุด คือความอบอุ่นใน สังคม ซึ่งมีอำนาจอยู่ที่ประชาชน ⊕